Само 10 фирми, за 5 години добиле државни тендери за 1 милијарда евра

Во листата на најголеми добитници на тендери се градежни компании, веледрогерии, дистрибутери на нафтени деривати, итн. На дел од компаниите кои се на листата на 50 најголеми добитници на тендери, речиси целиот бизнис им почива на договори за јавни набавки со централните и со локалните институции во земјава.

Во периодот 2019-2023 година во земјава се склучени договори за јавни набавки во вкупна вредност од 359 милијарди денари, односно 5,8 милијарди евра. Во овој период вкупно се склучени 168.400 договори за јавни набавки со 6.378 фирми. Произлегува дека тендер добиле 9 % од вкупно регистрираните околу 71.300 фирми во земјава.

На годишно ниво, тендери добивале помеѓу 3.300 и 3.800 фирми. Анализата на фирмите добитници на тендерите и вредноста на тендерите открива висока концентрација на тендерите кај мал број фирми. Произлегува дека во периодот 2019-2023 година, вредноста на тендерите на 50-те фирми со најголема вредност на склучените договори за јавни набавки изнесува околу 2,1 милијарди евра, односно нивни биле 36 % од вредноста на тендерите. Притоа, првите 10 фирми на врвот од оваа листа добиле тендери во вредност од 1 милијарда и 28 милиони евра.

50 фирми со најголема вредност на јавните набавки добиени во периодот 2019-2023 година

Р. бр.	Компанија	Вкупна вредност на добиените тендери во денари	Вкупна вредност на добиените тендери во евра
1	Марковски Компани Борче ДООЕЛ, Битола	9.298.304.712	151.191.947
2	АД Д-р Пановски, Скопје	8.845.211.202	143.824.572
3	Пуцко Петрол ДООЕЛ с. Пласница	8.448.220.642	137.369.441
4	Алкалоид Конс ДООЕЛ Скопје	8.013.776.990	130.305.317
5	Енерџи Деливери Солушнс АД Скопје	6.366.467.510	103.519.797
6	Макпетрол Скопје*	4.854.623.304	78.936.964
7	Илинден АД Струга	4.579.679.681	74.466.336
8	Гранит АД Скопје	4.527.737.100	73.621.741
9	Македонски телеком АД Скопје	4.209.534.778	68.447.720

10	Стентон Градба Битола	4.090.325.653	66.509.360
11	Жикол Струмица*	3.884.178.379	63.157.372
12	Промедика ДОО Скопје	3.292.418.915	53.535.267
13	Биотек ДОО Скопје	3.288.563.612	53.472.579
14	Авицена Скопје	2.998.703.633	48.759.409
15	Феникс фарм Скопје	2.996.056.070	48.716.359
16	РУД-КОП Битола	2.938.375.820	47.778.469
17	Аитоникс АД Скопје	2.626.232.654	42.702.970
18	Супертрејд Скопје*	2.535.554.780	41.228.533
19	Окта АД Скопје	2.452.647.706	39.880.451
20	Фарма трејд Скопје	2.391.474.209	38.885.759
21	Бауер БГ Скопје	2.202.793.874	35.817.787
22	А1 Македонија	2.103.020.086	34.195.449
23	Пелистер Битола	2.023.877.000	32.908.569
24	Македонија лек Скопје	2.003.116.488	32.571.000
25	НБ-Цомпану Тетово	1.787.611.646	29.066.856
26	Енерџи активе Скопје	1.774.602.369	28.855.323
27	Спектартермо Скопје*	1.677.065.613	27.269.360
28	IRD Engineering Srl	1.621.678.807	26.368.761
29	Футуре енерџи трајдинг енг ексчајнџ динамикс Косово	1.493.330.270	24.281.793
30	Синпекс Битола	1.467.343.729	23.859.248
31	Вардарградба Трубарево	1.349.481.370	21.942.787
32	Градежен институт Македонија	1.138.102.323	18.505.729
33	Зобек growth мининг груп Скопје	1.129.263.138	18.362.002
34	Димакс рудници Демир Хисар	1.114.774.880	18.126.421
35	Европа 92 Кочани	1.019.238.892	16.572.990
36	АК Инвест ДООЕЛ Тетово	979.746.700	15.930.841
37	ЕЛ ТЕ Инженеринг Горан и др.Скопје	970.797.481	15.785.325
38	Битем Скопје	876.309.695	14.248.938
39	Машинокоп Кавадарци	868.244.000	14.117.789
40	Индустри сервис Скопје	858.279.356	13.955.762
41	Бетон Скопје	858.223.128	13.954.848
42	Елбијор Скопје	808.448.722	13.145.508
43	ЕВН Македонија Електроснабдување ДООЕЛ Скопје	799.778.248	13.004.524
44	Соларпро Холдинг Софија, Бугарија – подружница РСМ	763.790.605	12.419.359
45	Топ билд Скопје	759.340.529	12.347.000
46	Вато Студеничани	745.623.095	12.123.953
47	Конструктор ДОО Скопје	727.845.992	11.834.894

48	Actael N LTD Bulgaria	698.227.962	11.353.300
49	Dermalog Identification Systems Gmbh	678.979.979	11.040.325
50	Euro Games Tehnology Ltd.	671.996.620	10.926.774

*Во пресметките не се вклучени тендерите склучени со ЕВН, а се евидентирани во ЕСЈН

Прворангираната фирма, Марковски Компани Борче од Битола во периодот 2019-2023 година има склучени вкупно 77 договори за јавни набавки. Дури 66 тендери им се склучени со државното претпријатие АД Електрани во вредност од 141 милион евра, односно 93 % од вкупната вредност на тендерите. Договорите се за ископ на јаловина со градежна оператива во ПЕ Рудници (РЕК Битола), за ангажирање на помошна механизација за потребите на рударската оператива во ПЕ Рудници (РЕК Битола), ремонтни активности, високостручни машински интервенции со работна рака, услуга од работна рака за тековни машински интервенции итн. Дури една петтина од вредноста на договорите, односно 30 милиони евра, фирмата Марковски Компани Борче ги добила во нетранспарентната постапка со преговарање без претходно објавување оглас за јавна набавка.

На второ место е акционерското друштво за производство на лекови, медицинска опрема и материјали, промет и услуги Д-р Пановски Скопје кој во анализираниот петгодишен период има склучено 1.491 договор во вредност од 8,8 милијарди денари, односно околу 144 милиони евра. Листата на институции со кои оваа веледрогерија има склучено договори е долга, но сепак во неа доминираат две институции и тоа Министерството за здравство и ЈЗУ Универзитетска клиника за радиотерапија и онкологија. Вредноста на договорите склучени помеѓу Д-р Пановски и Министерството за здравство вкупно изнесуваат околу 3,7 милијарди денари, односно 60 милиони евра, а со Универзитетска клиника за радиотерапија и онкологија вредноста на тендерите изнесува 1,3 милијарди денари, односно 21 милион евра. Дури 542 договори за јавни набавки се склучени во постапки во кои учествувал само Д-р Пановски. Вкупната вредност на овие договори изнесува 44 милиони евра што е 31 % од вкупната вредност на склучените договори.

На трето место е Пуцко Петрол ДООЕЛ с. Пласница со склучени 1.776 договори во вредност од 8,4 милијарди денари, односно 137 милиони евра. Најголемиот поединечен клиент му е Јавното сообраќајно претпријатие Скопје со кое во периодот 2019-2023 година има склучено 2 договори во вкупна вредност од 40 милиони евра. Дури 658 од вкупно добиените 1.776 договори се склучени во постапка за јавна набавка во која само Пуцко Петрол учествувал и немал конкуренција. Вредноста на овие договори изнесува 68 милиони евра, односно половина од вкупно добиените.

Следува Алкалоид Конс ДООЕЛ Скопје со 1.426 договори за јавни набавки склучени во петгодишниот период во вредност од 8 милијарди денари, односно 130 милиони евра. Најголемите договори веледрогеријата ги има склучено со Министерството за здравство и тоа во вредност од околу 3,3 милијарди денари, односно 53 милиони евра.

Енерџи Деливери Солушнс АД Скопје има склучено 580 договори во вредност од околу 6,4 милијарди денари, односно 103 милиони евра. Во листата се низа институции од министерства, преку државни претпријатија до образовни установи. Гледано поединечно некои од најголемите

договори на оваа фирма и се склучени со ЈП за државни патишта. Во 77 склучени договори Енерџи Деливери Солушнс немал конкуренција и бил единствен понудувач.

На шестото место според вредноста на склучените договори е нафтениот дистрибутер Макпетрол со 1.570 договори во вредност од 79 милиони евра. Дури 1.242 договори се склучени во постапки во кои Макпетрол бил единствен понудувач. Вредноста на овие договори во периодот 2019-2023 година изнесува вкупно околу 68 милиони евра односно 86 % од вредноста на сите договори. Гледано на ниво на институции еден од најголемите купувачи на нафтени деривати од Макпетрол е Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој со која во анализираниот петгодишен период се склучени 9 договори во вредност од 21 милион евра.

На седмата позиција е градежната компанија Илинден АД Струга со склучени 64 договори во вредност од околу 74 милиони евра. Нешто помалку од третина од вредноста на овие договори е склучена во постапки во кои оваа градежна компанија немала конкуренција. Најголемиот договор што оваа градежна компанија го има склучено е со ЈП Државни патишта за изградба на регионален пат Р2246 делница, Избор (спој со А2) - Гарски мост во вредност од 28 милиони евра.

Следува уште една градежна компанија, овој пат од Скопје и тоа Гранит АД. Ова градежно друштво има склучено 18 договори во вредност од нешто помалку од 74 милиони евра. Најголем дел од договорите им се склучени со Јавното претпријатие за државни патишта и тоа 8 во вкупна вредност од 51 милион евра.

На деветтата позиција е Македонски Телеком со склучени 1.168 договори во вредност од 68 милиони евра. Секој петти договор на компанијата е склучен во постапка во која немале конкуренција.

Групата на првите 10 компании со најголема вредност на јавните набавки во периодот 2019-2023 година ја заокружува градежната компанија - Стентон Градба Битола. Компанијата има склучено 168 договори во вредност од 66,5 милиони евра. Најголемите по вредност договори ова претпријатие ги има склучено со Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони. Во период 2019-2023 година Стентон Градба има склучено 3 договори во вкупна вредност од 32 милиони евра.

Скопски и битолски фирми доминираат меѓу 50-те најголеми добитници на тендери

Фирмите кои добиле најголема вредност на тендерите во изминатите 5 години, во најголем дел, односно 95 % од вредноста се фирми од Македонија, а само 5 % се од странство. Притоа, убедливо најголем удел имаат скопските фирми, а по нив битолските.

Во листата на 50 најголеми добитници, дури 29 фирми се од Скопје. Притоа вредносниот удел што скопските фирми го имаат во вкупно добиените тендери изнесува 60 % односно околу 1,3 милијарди евра. Следни се фирмите од Битола, од каде во листата на 50 најголеми се наоѓаат 5 фирми со вкупна вредност на добиени тендери од 322 милиони евра. Сите останати фирми од

земјата имаат удел од 20 %, односно околу 410 милиони евра. Во првата 50-ка има само 6 компании од странство и вредноста на нивните набавки е 96 милиони евра.

Географско потекло на фирмите кои се најголеми добитници на тендерите

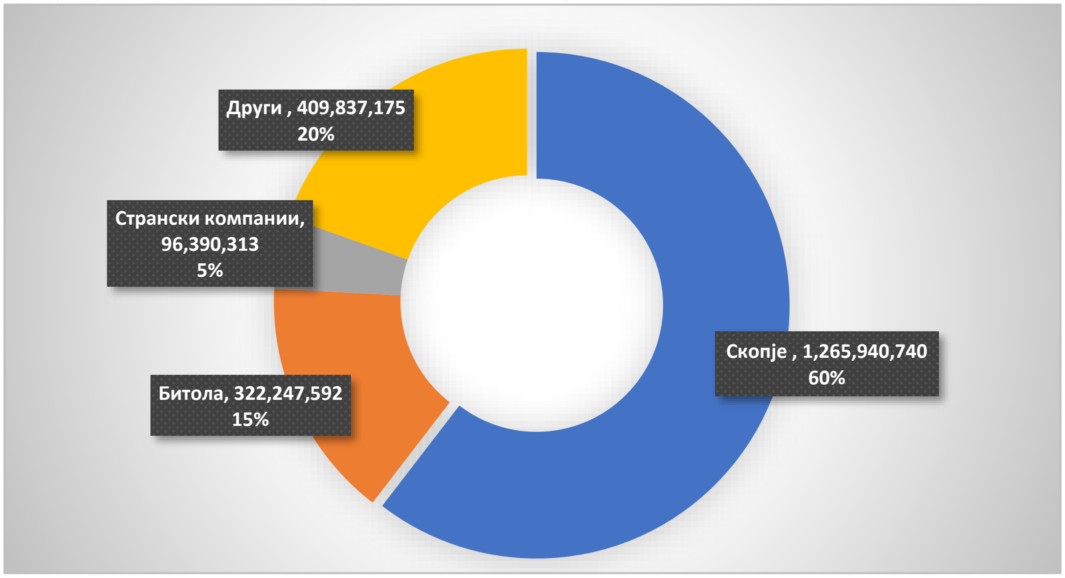

Доминација на градежните и фармацевтските компании

Гледано на ниво на дејност, дури 39 % од вредноста на договорите отпаѓа на градежништвото во кое во припаѓаат и договорите на АД Електрани за користење на механизација и работници за ископ на јаглен. На второ место се тендерите за набавка на лекови и медицинска опрема во вредност од 559 милиони евра и удел од 27 %. На трето се нафтените деривати со вредност од 297 милиони евра и удел од 14 %. Сите други фирми, согласно дејноста, имаат удел под 10 %.

Дејноста на 50 најголеми добитници на тендери

Дејност	Вредност на добиени тендери во евра	Удел
Градежништво	806.614.148	39%
Фармацевтски производи и медицинска опрема	559.465.624	27%
Нафтени деривати	297.415.389	14%
Електрична енергија	182.080.797	9%
Телекомуникациски услуги	102.643.169	5%
ИТ опрема	64.670.069	3%
Земјоделска и електронска опрема	35.212.548	2%
Печатење	16.572.990	1%
Машински работи	15.785.325	1%
Прехрана	13.955.762	1%

На дел од компаниите речиси целиот бизнис им почива на јавни набавки

Одредени компании во изминатите пет години имале поголема вредност на склучени договори за јавни набавки отколку вредноста на вкупните приходи што ги оствариле. Ова значи дека договорите се склучени, но побарувањата за нив или сѐ уште не доспеале или пак не се наплатени. Но, ова секако зборува дека бизнисот на овие компании целосно почива на јавните набавки и склучување на договори со државни институции. Таков е случајот со Марковски Компани, Д-р Пановски, НБ-Цомпану и Димакс рудници.

Како што може да се види од следниот табеларен приказ во групата на компании кои се речиси целосно посветени на јавните набавки се и Алкалоид Конс ДООЕЛ Скопје, Стентон Градба Битола, Биотек ДОО Скопје, Авицена ДОО Експорт Импорт Скопје, Елбијор, Топ билд Скопје итн.

Споредбен приказ на вредноста на склучените договори за јавни набавки и вкупните приходи на компаниите за 2019-2023 година (во евра)

Р. бр.	Компанија	Вкупна вредност на договорите	Вкупни приходи	Просечен број вработени
1	Марковски Компани Борче ДООЕЛ, Битола	151.191.947	109.712.049	270
2	АД Д-р Пановски, Скопје	143.824.572	129.092.789	62
3	Пуцко Петрол ДООЕЛ с. Пласница	137.369.441	275.445.815	179
4	Алкалоид Конс ДООЕЛ Скопје	130.305.317	130.738.716	41
5	Енерџи Деливери Солушнс АД Скопје	103.519.797	410.143.541	32
6	Макпетрол Скопје*	78.936.964	2.116.099.496	1.888
7	Илинден АД Струга	74.466.336	101.438.611	147
8	Гранит АД Скопје	73.621.741	407.784.461	1.203
9	Македонски телеком АД Скопје	68.447.720	933.756.135	936
10	Стентон Градба Битола	66.509.360	71.410.761	133
11	Жикол Струмица*	63.157.372	128.850.979	421
12	Промедика ДОО Скопје	53.535.267	112.222.564	87
13	Биотек ДОО Скопје	53.472.579	58.397.621	59
14	Авицена Скопје	48.759.409	49.489.576	42
15	Феникс фарм Скопје	48.716.359	231.085.166	91
16	РУД-КОП Битола	47.778.469	46.440.537	76
17	Аитоникс АД Скопје	42.702.970	85.262.417	33
18	Супертрејд Скопје*	41.228.533	725.907.347	72
19	Окта АД Скопје	39.880.451	2.906.170.046	287
20	Фарма трејд Скопје	38.885.759	59.728.511	30
21	Бауер БГ Скопје	35.817.787	48.817.569	151

22	А1 Македонија	34.195.449	712.541.384	784
23	Пелистер Битола	32.908.569	45.511.491	188
24	Македонија лек Скопје	32.571.000	306.949.367	148
25	НБ-Цомпану Тетово	29.066.856	12.241.737	20
26	Енерџи активе Скопје	28.855.323	77.129.378	5
27	Спектартермо Скопје*	27.269.360	52.668.097	108
28	IRD Engineering Srl	26.368.761	4.837.285	16
29	Футуре енерџи трајдинг енг ексчајнџ динамикс Косово	24.281.793	58.654.506	2
30	Синпекс Битола	23.859.248	105.542.889	81
31	Вардаргградба Трубарево	21.942.787	53.736.994	119
32	Градежен институт Македонија	18.505.729	44.823.339	306
33	Зобек мининг груп Скопје	18.362.002	43.859.217	44
34	Димакс рудници Демир Хисар	18.126.421	9.670.739	98
35	Европа 92 Кочани	16.572.990	34.797.508	97
36	АК Инвест ДООЕЛ Тетово	15.930.841	98.893.107	75
37	ЕЛ ТЕ Инженеринг Горан и др.Скопје	15.785.325	19.231.816	73
38	Битем Скопје	14.248.938	20.740.152	59
39	Машинокоп Кавадарци	14.117.789	70.929.458	68
40	Индустри сервис Скопје	13.955.762	17.001.969	138
41	Бетон Скопје	13.954.848	73.755.222	294
42	Елбијор Скопје	13.145.508	14.065.424	8
43	ЕВН Македонија Електроснабдување ДООЕЛ Скопје	13.004.524	474.627.499	15
44	Соларпро Холдинг Софија, Бугарија – подружница РСМ	12.419.359	78.521.984	3
45	Топ билд Скопје	12.347.000	16.464.368	23
46	Вато Студеничани	12.123.953	19.966.929	49
47	Конструктор ДОО Скопје	11.834.894	19.401.552	46
48	Actael N LTD Bulgaria	11.353.300	/	/
49	Dermalog Identification Systems Gmbh	11.040.325	/	/
50	Euro Games Tehnology Ltd.	10.926.774	/	/

Најголемиот договор за јавни набавки склучен во петгодишниот анализиран период е на Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони, склучен во декември 2023 година со градежната компанија Стентон градба Битола за изведба на објекти за времено сместување и амбуланта за прва помош, детски градинки и складишта со придружни содржини (паркиралишта) во ТИРЗ Скопје 1 и ТИРЗ Скопје 2, и објекти за времено сместување, детски градинки и складишта со придружни содржини (паркиралишта) во ТИРЗ Штип и ТИРЗ Прилеп по принцип на изградба клуч на рака. Вредноста на договорот изнесува 29 милиони евра.

Следните два договори се на Јавното претпријатие за државни патишта. Едниот за изградба на регионален пат Р2246 делница, Извор (спој со А2) - Гарски Мост склучен со градежната компанија Илинден АД Струга во вредност од 28 милиони евра, а вториот за поправка и рехабилитација на државни патишта склучен со две фирми, Ескаватори-МК ДООЕЛ Скопје и Илинден АД Струга. Гледано на ниво на фирми, најголем број на договори во првата 10-ка има Марковски компани Борче, Битола и тоа дури три, сите склучени со АД Електрани.

Најголеми 10 договори за јавни набавки склучени во периодот 2019-2023 година

Р. бр.	Договорен орган	Предмет на договор	Датум на договор	Носител на набавка	Вредност на договор со ДДВ (денари)	Вредност на договор со ДДВ (евра)
1	Дирекција за технолошки индустриски развојни зони	Изведба на објекти за времено сместување и амбуланта за прва помош, детски градинки и складишта со придружни содржини (паркиралишта) во ТИРЗ Скопје 1 и ТИРЗ Скопје 2, и објекти за времено сместување, детски градинки и складишта со придружни содржини (паркиралишта) во ТИРЗ Штип и ТИРЗ Прилеп по принцип на изградба клуч на рака	18.12.2023	Стентон градба ДООЕЛ с. Долно Оризари, Битола	1.781.800.000	28.972.358
2	Јавно претпријатие за државни патишта	Изградба на регионален пат Р2246 делница, Извор (спој со А2) – Гарски Мост	08.10.2021	Илинден АД Струга	1.751.870.102	28.485.693
3	Јавно претпријатие за државни патишта	Поправка и рехабилитација на државни патишта	06.09.2022	Ескаватори-МК ДООЕЛ Скопје и Илинден АД Струга	1.679.631.842	27.311.087
4	Јавно сообраќајно претпријатие Скопје	Еуродизел БС (Д – Е V)	25.10.2022	Пуцко петрол Пласница	1.652.000.000	26.861.789
5	Јавно претпријатие за државни патишта	Надзор и правен трансакциски советник за изградба на Коридор VIII и Коридор X-d	24.01.2023	IRD Engineering Srl	1.621.678.807	26.368.761
6	АД Електрани	Ископ на јаловина со градежна оператива во ПЕ Рудници (РЕК Битола)	03.10.2023	Марковски компани Борче, Битола	1.534.000.000	24.943.089
7	Влада на РС Македонија - Генерален секретаријат	Софтверски лиценци	01.09.2023	Аитоникс АД Скопје	1.520.343.083	24.721.026
8	Н.У.Ц.К. Иљо Антески-Смок	Втора фаза за изградба на нов објект за театар и библиотека во Тетово	14.10.2021	НБ-Цомпану ДОО Тетово	1.457.729.739	23.702.923
9	АД Електрани	Ископ на јаглен и меѓуслојна јаловина во Рудник Брод-Гнотино (РЕК Битола)	07.11.2022	Марковски Компани Борче, Битола	1.203.600.000	19.570.732
10	АД Електрани	Проширување на изработка на усек за раздвојување во ПК ПЈС	21.12.2021	Марковски Компани Борче, Битола	1.156.400.000	1.387.680.000

* * *

Оваа истражување и анализа на собраните податоци е направено преку преземање и обработка на податоците објавени на Електронскиот систем за јавни набавки (ЕСЈН) и на Бизнис мрежа. Податоците за склучените договори и за спроведените постапки за јавни набавки се преземени од ЕСЈН заклучно со средината на октомври 2023 година, додека пак податоците за вкупните приходи на компаниите и бројот на вработени се преземени од веб-платформата Бизнис мрежа.